

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-1-49 (Devralma)
Karar Sayısı : 11-41/873-274
Karar Tarihi : 06.07.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr.
Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Harun GÜNDÜZ, Çiğdem TUNÇEL

C. BİLDİRİMDE BULUNAN

TARAF : Aygaz A.Ş.
Büyükdere Cad. No:145/1 Zincirlikuyu 34394 Şişli/İstanbul

D. DOSYA KONUSU: Total Oil Türkiye A.Ş. (Total)'nin sahip olduğu tüplü LPG dağıtım işine dair malvarlığının bir kısmının ve ilgili bayilik sözleşmelerinin Aygaz A.Ş. (Aygaz) tarafından devralınması işlemine izin verilmesi talebi.

E. DOSYA EVRELERİ: Kuruma ilk olarak 07.04.2011 tarihinde yapılan bildirim Rekabet Kurumu resmi internet sayfasında duyurulmasının ardından 08.04.2011 tarihinde Milangaz LPG Dağıtım, Ticaret ve Sanayi A.Ş. adına Ahmet YAVAŞÇI, 20.04.2011 tarihinde Müstakil Likit Petrol Gazcılar Kit Satıcılar ve Otogaz Bayileri Derneği (MUSLPGDER), Köprülü Petrol Ürünleri Pazarlama Ltd. Şti. adına Aytekin ÇOLAK, 02.05.2011 ve 14.06.2011 tarihlerinde gizlilik talebi bulunan iki ayrı şahıs ve 14.06.2011 tarihinde İsmail YÜZBAŞI tarafından konuya ilişkin görüş gönderilmiştir.

Takiben, Kurum kayıtlarına 16.06.2011 tarih ve 4532 sayı ile giren yazı ile tamamlanan bildirim üzerine, 4054 sayılı "Rekabetin Korunması Hakkında Kanun"un 7. maddesi ile 2010/4 sayılı "Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" in ilgili hükümleri uyarınca düzenlenen 30.06.2011 tarih ve 2011-1-49/ Öİ-11-383.HG sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu 05.07.2011 tarih ve REK.0.05.00.00-120/186 sayılı Başkanlık Önergisi ile 11-41 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

F. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da, bildiri yapılan devralma işleminin 2010/4 sayılı Tebliğ kapsamında Rekabet Kurulu'nun iznine tabi olduğu; devir sonucunda ilgili pazarda hâkim durum yaratılmasının veya mevcut bir hâkim durumun güçlendirilmesinin, böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmayacağı; bu çerçevede işleme izin verilmesi gerektiği, görüşü ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. İşlemin Niteliği

Bildirim konusu devralma işlemi Aygaz, Total ve Total Outre Mer arasında 18.03.2011 tarihinde imzalanmış olan Varlık Devir Sözleşmesi (Sözleşme) uyarınca gerçekleştirilmektedir. Sözleşme çerçevesinde Total ile Total'in tüplü LPG bayileri arasında imzalanmış bulunan bayilik sözleşmeleri ve yaklaşık 1.000.000 adet LPG tüpü ve ilgili ticari alacaklar dâhil, Total'in tüplü LPG dağıtım işine ilişkin malvarlığının bir kısmının Aygaz'a devri öngörülmektedir. İşlem depolama ve dolum tesislerini kapsamamaktadır.

11-41/873-274

Sözleşme'nin 13. maddesi ile Total'in sahip olduğu fikri mülkiyet hakları, 13.2. madde ile tanınan istisnalar haricinde işlem kapsamı dışında tutulmuştur. Şöyle ki; Aygaz, kapanış sonrasında Total Markalarını taşıyan LPG tüpleri imal etmemeyi veya imal ettirmemeyi kabul etmekte ve Total Markalarının kullanımına kapanış tarihinden itibaren son vermeyi taahhüt etmektedir. Bu çerçevede Aygaz, işlemin kapanışını takiben en geç altı ay içerisinde Total Markalarının devredilen varlıklardan çıkarılmasını sağlayacak ve en geç dokuz ay içerisinde tüpler üzerine kendi ticari markasını açıkça yerleştirecektir.

Bununla birlikte Aygaz'a "Kullanımdan Kalkma Dönemi" olarak tanımlanan ve 10 yılı aşmayacağı hükme bağlanan bir geçiş dönemi boyunca münhasır olmayan bir hak tanınmış ve "Totalgaz" ile "Tüp-Gaz" ticari markalarını taşıyan LPG tüplerini, yalnızca bu tüplerin tükenmesi amacıyla, kullanmasına izin verilmiştir. Bu sınırlı kullanım şartları Sözleşmenin ekinde yer alan "Marka Lisans Sözleşmeleri" ile düzenlenmiştir. Bunun dışında ise Aygaz'ın veya iştiraklerinin Total Markalarını kullanmaları yasaklanmıştır.

Sözleşmenin 6.4. maddesinde ise "Rekabet Yasağı" düzenlenmiştir. Bu madde ile Total'e, Aygaz'a lisans verdiği markalar haricindeki markalar ile LPG faaliyetindeki lisansını sürdürebilmesi için EPDK'nın şartlarını yerine getirmek amacıyla tüplü LPG faaliyetinde bulunmasını engellemeyecek biçimde kapanışı takip eden üç yıllık bir süre boyunca Türkiye'de perakende satışa sunulmak üzere tüplü LPG dağıtım işine girmeme ve böyle bir işletmeyi kontrol etmeme yükümlülüğü getirilmiştir. Bu madde ile EPDK'nın şartlarını yerine getirebilmek için izin verilen ticaret hacmi; LPG lisansının devamı için gerekli olan EPDK şartlarının veya yıllık 500 tona kadar olan rakamın hangisi yüksekse o rakam olarak belirlenmiştir. Bu hüküm çerçevesinde Total işlem sonrasında tüplü LPG pazarından tümüyle çıkmayacak, Total Markaları dışında başka markalarla sınırlı miktarda olmak üzere tüplü LPG faaliyetine devam edecektir.

EPDK'nın 01.02.2011 tarih ve 3064 sayılı kararıyla belli şartlar dâhilinde izin verilen işlemin kapanışı Varlık Devir Sözleşmesi'nin 4.1. maddesi ile bu maddede öngörülen diğer koşulların yanı sıra Rekabet Kurulunun iznine veya önemli itiraz² ileri sürmemesine bağlanmıştır. Bununla birlikte taraflar, işlemin kapanışının en geç 29.08.2011 tarihinde gerçekleşmesi gerektiği aksi takdirde (taraflarca kapanış tarihini öteleyebilecek bir anlaşma sağlanmadıkça) Sözleşme'nin kendiliğinden fesholacağı hususunda mutabakata varmışlardır.

G.2. İlgili Pazar

G.2.1. İlgili Ürün Pazarı

Bilindiği üzere ilgili ürün pazarının tespitinde, tüketicinin gözünde fiyatları, kullanım amaçları ve nitelikleri bakımından birbiriyle değiştirilebilir veya ikame edilebilir olarak kabul edilen bütün mal veya hizmetlerden oluşan pazar dikkate alınmakta, tespit edilen pazarı etkileyebilecek diğer unsurlar da değerlendirilmektedir.

Rekabet Kurulu, LPG'nin tedarik edilmesinden tüketiciye ulaşmasına kadar olan süreci esas itibarıyla ikiye ayırarak incelemektedir. Bu çerçevede söz konusu sürecin birinci

¹ 'Total Markaları' Sözleşmenin 1.2. maddesinde "TOTAL', 'Totalgaz' veya 'Tüp-Gaz' kelimeleri de dahil olmak üzere, TOTAL'in, Satıcı'nın ve/veya İştirakleri'nin sahip olduğu ticari markalar, logolar, amblemler, ticari isimler, hizmet markaları, internet alan adları veya kurumsal işletme isimleri veya menşei belirtir diğer ibare ve işaretleri ifade eder." şeklinde tanımlanmıştır.

² 'Önemli İtiraz', Sözleşmenin 1.2. maddesinde "Bireysel muafiyet talepleri de dahil olmak ve fakat bununla sınırlı olmamak üzere, İşlem'e ilişkin olarak, iş, mali durum, varlıklar ve/veya mülkler üzerinde önemli olumsuz etkisi olan ve Rekabet Kurulu'nun öngördüğü herhangi bir koşulu ifade eder." şeklinde tanımlanmıştır.

11-41/873-274

aşamasını, LPG'nin üretim ve ithalat yoluyla temin edildiği ve toptan dağıtımının yapıldığı tedarik pazarı; ikincisini ise, toptan dağıtım yapılan LPG'nin, dağıtım şirketlerinin bayileri kanalıyla perakende satışının gerçekleştirildiği dağıtım pazarı oluşturmaktadır³. Bildirim konusu işlem özelinde, tarafların aynı anda faaliyette bulunduğu ve işlem sonrasında yoğunlaşmanın gerçekleşeceği ve aynı zamanda devre konu malvarlığının bulunduğu pazar olan dağıtım aşaması değerlendirilmiştir.

90 Dağıtım pazarı, LPG'nin üç farklı kullanım şeklini teşkil eden tüplü, dökme ve otogaz olmak üzere 3 ayrı alt pazara ayrılmaktadır. Ancak, LPG'nin homojen bir ürün olması ve tüplü gaz, dökme gaz ile otogazda herhangi bir ek işlem gerektirmeden kullanılabilmesi nedeniyle halihazırda bu sektörde faaliyet gösteren teşebbüslerin tamamına yakınının her üç alt sektörde de faaliyetlerinin bulunduğu görülmektedir⁴. Bununla birlikte farklı kullanımlara yönelik bu ürünlerin vergi oranları ile dolun ve nakliye maliyetleri farklılaşmaktadır. Ayrıca, bu ürünlerin pazarlanması ve satış koşulları açısından gerek pazarın yapısından gerekse mevzuattan kaynaklanan önemli farklılıklar bulunmakta, örneğin tüplü gazın pazarlanması için ayrı bir bayilik ağı kurulması gerekirken dökme gaz doğrudan dağıtım şirketlerince satılmaktadır. Keza dökme ve tüplü gaz kullanıcılarının, tüketim miktarları da önemli ölçüde farklılaşmaktadır. Bu çerçevede, söz konusu ürünler farklı pazarlar olarak ele alınmaktadır⁵.

100 Dağıtım pazarına ilişkin olarak yapılan ilgili ürün pazarı tanımlarında üzerinde durulan bir başka husus, diğer enerji kaynaklarının LPG'ye ikame olup olmadığıdır. Zira ülkemizde doğal gaz altyapısının yaygınlaştığı ve kullanımının arttığı dikkate alındığında⁶, söz konusu sorunun cevaplanması gerekmektedir. Ancak bu noktada hemen belirtilmelidir ki, doğal gaz altyapısının yaygınlaşmasına ve il merkezlerinde doğal gaz arzına başlanmasına rağmen, bazı illerde ve özellikle de ilçelerde ve kırsal bölgelerde halen dağıtım ağı bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu bölgeler bakımından, doğal gazın LPG'ye bir alternatif olarak değerlendirilmesi zaten mümkün olmayacaktır. Bir başka ifadeyle doğal gazın, LPG'ye bir alternatif olarak değerlendirilebilmesi bakımından söz konusu bölgeye doğal gaz altyapısının gelmiş olması bir ön şarttır.

110 Söz konusu değerlendirmede dikkate alınması gereken bir başka faktör, alternatif enerji kaynaklarının fiyatlarıdır. Ancak aşağıdaki tablodan da görüldüğü üzere, tüplü LPG ile diğer enerji kaynakları arasında ciddi fiyat farklılıkları da bulunmaktadır.

Tablo 1: Enerji Kaynaklarının Kalorifik Bazda Fiyat Karşılaştırması

Kalorifik Fiyat Karşılaştırması (LPG=100)	TL/1000 kcal
Doğalgaz	19
Elektrik	61
LPG (Tüplü-12 kg)	100

Bu noktada üzerinde durulması gereken bir diğer husus; tüplü LPG kullanıcılarının, doğal gaza geçiş yapabilmesi için, bazı ekipmanların (sayaç, tesisat vb.) kurulmasının

³ Kurul'un 13.01.2000 tarihli ve 00-2/14-7 sayılı (Bütangaz-Tüpgaz); 3.7.2003 tarihli ve 03-48/544-237 sayılı (BP Gaz-Ocakgaz) kararları.

⁴ Keza 5307 sayılı LPG Piyasası Kanunu'nun 5. maddesi uyarınca, dağıtım şirketlerinin otogaz pazarında faaliyet gösterebilmeleri için, tüplü LPG pazarında da faaliyet göstermesi gerekmektedir.

⁵ Kurul'un 22.8.2002 tarihli ve 02-48/611-246 sayılı (Demirören LPG); 3.7.2003 tarihli ve 03-48/544-237 sayılı (BP Gaz-Ocakgaz) kararları.

⁶ EPDK tarafından yayımlanan 2010 yılı Doğalgaz Piyasası Sektör Raporu'na göre; 2010 yılı sonu itibarıyla toplam 63 ilde doğalgaz arzına başlanmış olup, yaklaşık 8 milyon konut eşdeğeri abone sayısına ulaşılmıştır.

11-41/873-274

120 gerekmesidir. Bu durumda söz konusu kullanıcıların birtakım ek maliyetlere katlanması gerekecektir. Söz konusu maliyetler ise bir üründen diğerine geçişi zorlaştıracak ve bu ürünlerden birinin fiyatında önemli fiyat artışlarının gerçekleşmesini gerektirecektir. Ayrıca söz konusu ekipmanların kurulması sırasında katlanması gereken maliyetler nedeniyle, bu ürünler arasında bir geçiş bulunsa dahi bu geçiş tek yönlü (tüplü LPG'den doğalgaza geçiş şeklinde) olacaktır. Zira söz konusu maliyetlere katlanarak doğal gaz kullanmaya başlayan bir tüketicinin, doğal gazın fiyatında oldukça önemli bir fiyat artışı olmadığı sürece, katlandığı maliyetleri göz ardı ederek tüplü LPG'ye geçebilmesi mümkün olmayacaktır.

130 Keza doğal gaz ile tüplü LPG'ye ilişkin olarak ortaya çıkan bir diğer farklılık da, sektör temsilcileriyle yapılan görüşmelerde ifade edildiği üzere, doğal gazın tüplü LPG'ye göre daha konforlu bir ürün olmasıdır. Yine doğal gaz ile tüplü LPG'ye ilişkin olarak, bu ürünlerle çalışan pişirici satışlarına bakılması, tüketicilerin kullanım alışkanlıkları bakımından bir fikir vermesi nedeniyle anlamlı olabilecektir. Bu çerçevede aşağıdaki tabloda, pişirici satışlarına yer verilmektedir.

Tablo 2: Pişirici Satışları

	2008	2009	2010
LPG	...	...	...
Doğalgaz	...	...	...
Elektrik	...	...	...

Yukarıdaki tablo incelendiğinde; LPG ile çalışan pişirici satışlarının yıllar itibarıyla düşme eğilimi göstermekle birlikte, elektrik veya doğalgazla çalışanlara göre neredeyse iki kat fazla olduğu görülmektedir. Bu çerçevede alternatif enerji kaynaklarının tüplü LPG'ye ikame olamayacağı anlaşılmıştır.

140 Dağıtım pazarına ilişkin olarak yapılan ilgili ürün pazarları tanımlarında değinilen son bir husus da, terminal ve depolama faaliyetlerinin dağıtım pazarı kapsamında yer alıp almadığıdır. Bu konuya ilişkin Kurul kararında terminal ve depolama hizmetleri ayrı bir pazar olarak alınmamakta, bu faaliyetlerin LPG dağıtım pazarının lojistiğini oluşturduğu kabul edilmektedir⁷.

İlgili ürün pazarına ilişkin olarak yer verilen açıklamalar ışığında; bildirim konusu işlem özelinde ilgili ürün pazarı, "tüplü LPG dağıtım" olarak belirlenmiştir⁸.

G.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

Bilindiği üzere ilgili coğrafi pazar, teşebbüslerin, mal ve hizmetlerinin arz ve talebi konusunda faaliyet gösterdikleri, rekabet koşullarının yeterli derecede homojen ve özellikle rekabet koşulları komşu bölgelerden hissedilir derecede farklı olduğu için bu bölgelerden kolayca ayrılabilen bölgelerdir. Coğrafi pazar değerlendirmesi yapılırken, özellikle ilgili mal

⁷ Kurul'un 28.4.2006 tarihli ve 06-31/380-97 sayılı kararı (Aygaz-İpragaz-Pegagaz).

⁸ Tüplü LPG pazarı hane halkının kullanımına yönelik tüplü LPG'yi, ticari kullanıma yönelik tüplü LPG'yi ve sınıai kullanıma yönelik tüplü LPG'yi içermektedir. Ancak bu ürünler bakımından alt pazarlar tanımlamaya gerek bulunmamaktadır. Bununla birlikte toplam tüketim rakamları incelendiğinde 2010 yılı verileri itibarıyla toplam tüketimin yaklaşık %90 oranındaki kısmının kamp tüpü ve ev tüpü olarak hane halkı tarafından kullanıldığı görülmektedir. 12 kg'lık ev tüpleri ise toplam tüketimin yaklaşık %82'lik kısmını teşkil etmektedir. Bu çerçevede yoğunlaşma işlemine ilişkin değerlendirmeler ağırlıklı olarak 12 kg'lık ev tüpü üzerinden gerçekleştirilecektir.

11-41/873-274

150 ve hizmetlerin özellikleri, tüketici tercihleri, giriş engelleri, ilgili bölge ile komşu bölgeler arasında teşebbüslerin pazar payları veya mal ve hizmetlerin fiyatları bakımından hissedilir bir farklılığın varlığı gibi unsurlar dikkate alınmaktadır.

Bu çerçevede ilgili coğrafi pazar bakımından yapılacak değerlendirmede dikkati çeken ilk husus, tüplü LPG pazarı bakımından dağıtım şirketlerinin, ulusal fiyatlamaya politikasına sahip olduklarıdır. Bazı istisnai örnekler bulunmakla birlikte, dağıtım şirketlerinin çoğunluğunun ülke çapında uyguladıkları fiyatlarda önemli sayılabilecek bir farklılık bulunmamaktadır. Örneğin 2010 yılı sonu itibarıyla Aygaz'ın 12 kg'lık ev tüpü için Türkiye çapında uyguladığı satış fiyatı 57,50-60,50 TL arasında değişmekte, Mogaz'ın ise yine aynı ürünün satış fiyatı 55,70-59,50 TL arasında seyretmektedir. Yine aynı dönemde Total'in 160 satış fiyatı ise 57,35-61,35 aralığındadır. Dolayısıyla her bir dağıtım şirketinin Türkiye çapında uyguladığı satış fiyatlarının, illere veya bölgelere göre önemli sayılabilecek değişiklikler göstermediği görülmektedir.

Yine ilgili coğrafi pazarın tespitinde dikkate alınması gereken bir başka husus, dağıtım şirketlerinin sahip oldukları dolum tesisleri aracılığıyla yaptıkları satışların, hemen hemen bütün illeri kapsadığıdır. Dolayısıyla her ne kadar söz konusu tesislerin bulunduğu iller bazen farklılaşsa veya kimi dağıtım şirketleri aynı coğrafi alana tek tesisten satış yapmalarına karşın, kimileri birden fazla tesis aracılığıyla satış gerçekleştirse de, söz konusu tesisler yoluyla dağıtım yapılan coğrafi alanların büyük ölçüde kesiştiği görülmektedir.

170 Dosyada yer alan bilgiler çerçevesinde, ilgili coğrafi pazar "Türkiye" olarak tanımlanmıştır.

G.3. Yapılan Tespitler ve Hukukî Değerlendirme

G.3.1. İşlemin Niteliğine İlişkin Değerlendirme

Taraflar arasında 18.03.2011 tarihinde imzalanmış olan Varlık Devir Sözleşmesi uyarınca gerçekleştirilecek olan devir işlemiyle Total'in tüplü LPG dağıtım faaliyetine ilişkin malvarlığının bir kısmı ve bu faaliyetle ilgili bayilik sözleşmeleri Aygaz'a devredilecek ve işlem sonrasında bu faaliyet Aygaz'ın kontrolüne geçmiş olacaktır. Bu çerçevede bildirim konusu işlem 2010/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinin birinci fıkrası anlamında bir devralma işlemidir.

G.3.2. İşlemin İzne Tabi Olup Olmadığına İlişkin Değerlendirme

180 Dosya mevcudu bilgilere göre, 2010/4 sayılı Tebliğ'in 7. maddesi ile öngörülen eşikler aşıldığından, bildirim konusu işlem izne tabidir.

G.3.3. Yoğunlaşma Değerlendirmesi

G.3.3.1. Tek Başına Hâkim Durum Yaratılması veya Mevcut Bir Hâkim Durumun Güçlendirilmesi

Pazar Payları ve Yoğunlaşma Düzeyi

Türkiye tüplü LPG pazarında 2010 yılı itibarıyla, bir kısmı yerel bir kısmı ulusal olmak üzere, toplam 65 dağıtım şirketi faaliyet göstermektedir. Bununla birlikte pazar payı %1'in üzerinde olan sadece 7 teşebbüs bulunmaktadır. Bu teşebbüslerin son üç yıldaki pazar paylarını gösteren tabloya aşağıda yer verilmektedir.

190

Tablo 3: Pazar Payı %1'in Üzerinde Olan Teşebbüslerin 2008-2010 Yılı Pazar Payları

Teşebbüs	Pazar Payı (%)		
	2008	2009	2010
AYGAZ GRUBU	39,86	38,55	39,22
Aygaz	33,86	32,48	32,72
Mogaz	6,00	6,07	6,50
İPRAGAZ GRUBU	22,26	21,97	22,81
İpragaz	18,18	17,83	18,39
Bizimgaz	4,04	4,14	4,38
Yıldırım	0,04	0,04	0,04
DEMİRÖREN GRUBU	13,14	13,52	14,06
Milangaz	12,60	13,08	13,48
Güneşgaz	0,00	0,04	0,20
Likitgaz	0,54	0,40	0,38
BP GAZ	5,06	5,03	4,90
TOTAL	4,62	4,43	4,51
ERGAZ	2,97	2,75	2,76
HABAŞ GRUBU	1,40	1,55	1,75
Habaş	1,04	1,23	1,46
Pegagaz	0,29	0,26	0,24
Asgaz	0,07	0,06	0,05
TOPLAM	89,31	87,8	90,01

Kaynak: EPDK'nın 2008, 2009, 2010 yılları LPG Sektör Raporları

Yukarıdaki tablodan görüleceği üzere Türkiye tüplü LPG satışlarının yaklaşık %90'ı 7 teşebbüs tarafından gerçekleştirilmektedir. Pazarda faaliyet gösteren ve en yüksek pazar payına sahip ilk dört teşebbüsün bu yıllardaki pazar payları toplamı ise yaklaşık %80'dir. Dolayısıyla işlem öncesinde pazarın hayli yoğunlaşmış bir yapıya sahip olduğu anlaşılmaktadır.

200 Pazar lideri konumundaki Aygaz'ın ve bağlı ortaklığı Mogaz'ın 2010 yılı pazar payları toplamı %39,22'dir. Devralınan konumundaki Total ise %4,51 düzeyindeki pazar payı ile pazardaki 5. büyük teşebbüstür. Bu çerçevede işlem sonrasında Total'in pazar payı Aygaz tarafından devralınacak ve Aygaz ile Mogaz'ın pazar payı toplamı %43,73'e ulaşacaktır. Bu da işlem sonrasında tüplü LPG pazarının yaklaşık %85'lik kısmının 4, %90'lık kısmının ise 6 teşebbüsün elinde olacağı, bir başka deyişle pazardaki yoğunlaşma oranının artacağı anlamına gelmektedir.

210 Her ne kadar hangi düzeyde bir pazar payının hâkim durumun göstergesi olduğuna dair genel bir ölçüt bulunmasa da, %50'nin üzerindeki pazar paylarının bu pazar payına sahip bir teşebbüsün pazar gücünü sınırlayacak rekabetçi unsurların var olmaması halinde hâkim durumun varlığına karine teşkil ettiği kabul edilmektedir. Bununla birlikte, %40-%50 aralığındaki pazar payları da, hakim durum değerlendirmesinde dikkate alınması gereken diğer unsurların da destekleyici mahiyette olması halinde, hakim durumun varlığı bakımından bir gösterge kabul edilmektedir. Bu çerçevede %40'ın üzerinde pazar payının oluşumuna yol açan birleşme devralma işlemlerinin rekabetçi sakıncalar barındırabileceğini söylemek mümkündür.

Bildirim konusu işlem bakımından, devralan taraf olan Aygaz'ın, bağlı ortaklığı Mogaz ile birlikte pazar payı işlem öncesinde %39,22 iken, devralma işlemiyle birlikte %43,73'e

11-41/873-274

çıkacaktır. Dolayısıyla işlem, hâkim durum yaratma potansiyeli taşıyan bir işlem olup daha detaylı analizlere ihtiyaç duyurmaktadır.

220 Pazardaki yoğunlaşma düzeyinin bir diğer göstergesi de pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin pazar paylarının karelerinin toplamından oluşan Herfindahl-Hirschman Endeksidir (HHI). HHI'nin işlem öncesindeki değeri ve işlemle birlikte yaşanacak HHI artışı pazarın mevcut rekabetçi yapısı ve işlemin doğurabileceği rekabetçi endişelerin varlığı hakkında önemli ipuçları vermektedir.

230 AB Komisyonu'nun 2004 yılında yayınlamış olduğu "Yatay Birleşmelerin Değerlendirilmesine İlişkin Rehber"inde HHI seviyelerinin nasıl değerlendirileceğine ilişkin açıklamalara yer verilmiştir. Rehber, HHI işlem öncesindeki HHI seviyesini ve işlemle birlikte ortaya çıkacak HHI değişimini birlikte yorumlamaktadır. Rehber'de, yatay birleşmelerde işlem öncesindeki HHI değerinin 1000-2000 aralığında olduğu pazarlarda gerçekleşen ve HHI'nin 250'nin üzerinde artışına neden olan işlemler ile HHI'nin 2000'in üzerinde olduğu pazarlarda gerçekleşen ve 150 puanın üzerinde HHI artışına neden olan işlemlerin rekabet karşıtı etkilere sahip olabileceği belirtilmektedir.

240 Benzer şekilde, ABD rekabet otoriteleri olan Adalet Bakanlığı Antitröst Dairesi'nin (DOJ) ve Federal Ticaret Komisyonu'nun (FTC) 2010 yılında birlikte yayınladıkları "Yatay Birleşmeler Rehber"inde de HHI'nin yoğunlaşmaların kontrolünde nasıl kullanılacağı açıklanmıştır. Bu çerçevede işlem öncesinde 1500'ün altında HHI değerine sahip pazarlar yoğunlaşmış olmayan pazarlar, 1500-2500 aralığında HHI değerine sahip olan pazarlar orta düzeyde yoğunlaşmış pazarlar, 2500'ün üzerinde HHI değerine sahip pazarlar ise yüksek derecede yoğunlaşmış pazarlar olarak tanımlanmıştır. Yoğunlaşma düzeyine göre yapılan bu tanımlar kapsamında, HHI değerini 100'ün altında artıran işlemlerin ve yoğunlaşmış olmayan pazarlarda gerçekleşen işlemlerin rekabetçi sakıncalar yaratmayacağı ve detaylı bir analize ihtiyaç göstermediği, orta düzeyde yoğunlaşmış pazarlarda gerçekleşen ve HHI değerini 100'ün üzerinde artıran işlemler ile yüksek derecede yoğunlaşmış pazarlarda gerçekleşen ve HHI değerini 100 ila 200 artıran işlemlerin anti rekabetçi etkileri olabileceği, yüksek derecede yoğunlaşmış pazarlarda gerçekleşen ve HHI değerini 200'ün üzerinde artıran işlemlerin ise pazar gücünü artıracığına yönelik bir karine olarak kabul edilebileceği değerlendirilmiştir.

250 Bildirim konusu işlemin gerçekleştiği tüplü LPG pazarına bakıldığında işlem öncesi HHI değerinin 2.315 olduğu görülmektedir. İşlem sonucunda ise HHI, 354 puanlık bir artışla 2.669'e ulaşacaktır. Bu HHI değerleri AB Komisyonu'nun ve DOJ ile FTC'nin yayınladığı rehberler ışığında değerlendirildiğinde işlemin hâkim durum yaratabileceği ve bu nedenle pazara ve işleme ilişkin diğer unsurların da ayrıntılı bir şekilde incelenmesi gerektiği görülmektedir.

Her ne kadar, yüksek arz ikamesi nedeniyle, bildirim konu işlem bakımından ilgili coğrafi pazar Türkiye olarak belirlenmiş olsa da işlemin iller bazında ortaya çıkaracağı yoğunlaşmanın da göz önünde bulundurulmasında fayda görülmektedir.

260 Türkiye'nin her ilinde tüplü LPG tüketimi gerçekleşmekle birlikte illerin toplam tüketimdeki payı hayli farklılaşmaktadır. İstanbul toplam tüketimin %11,35'ini gerçekleştirmekte, bütüne bakıldığında ise toplam tüketimin yarısının 13 il tarafından gerçekleştirildiği görülmektedir. Türkiye LPG tüketiminin %1'den fazlasını gerçekleştiren 27 il ise toplam tüketimin %73,59'unu teşkil etmektedir.

11-41/873-274

Aşağıdaki tabloda 2010 yılı tüketimleri itibarıyla en yüksek tüketime sahip olan ve Türkiye tüplü LPG tüketiminin %64,90'ını oluşturan 20 ilde işlem taraflarının işlem öncesinde ve sonrasındaki pazar paylarını gösteren tabloya yer verilmektedir.

Tablo 4: Aygaz'ın İlk 20 İldeki İşlem Öncesi ve İşlem Sonrası Pazar Payları

İL	TÜKETİM (ton)	TÜRKİYE TÜKETİMİ İÇİNDEKİ PAYI	İŞLEM ÖNCESİ PP (%)		İŞLEM SONRASI PP (%)
			Aygaz	Total	Toplam
İSTANBUL	118.514	11,35%	48,51	4,60	53,11
İZMİR	93.965	9,00%	36,11	2,70	38,81
ANKARA	53.432	5,12%	31,11	11,70	42,81
ANTALYA	43.836	4,20%	40,37	5,40	45,77
ADANA	36.013	3,45%	52,45	1,00	53,45
İÇEL	31.002	2,97%	35,41	2,20	37,61
KONYA	28.923	2,77%	25,23	8,70	33,93
BURSA	27.600	2,64%	49,33	1,50	50,83
GAZİANTEP	24.609	2,36%	9,53	25,30	34,83
MANİSA	24.305	2,33%	31,03	4,30	35,33
BALIKESİR	22.748	2,18%	48,05	4,10	52,15
HATAY	22.099	2,12%	27,59	6,10	33,69
KOCAELİ	21.077	2,02%	44,39	3,20	47,59
MUĞLA	20.916	2,00%	39,43	2,60	42,03
SAMSUN	20.163	1,93%	48,48	0,00	48,48
AYDIN	19.836	1,90%	36,83	4,70	41,53
DENİZLİ	18.091	1,73%	34,04	1,30	35,34
TRABZON	17.981	1,72%	52,48	3,60	56,08
KAYSERİ	16.936	1,62%	29,63	7,70	37,33
TEKİRDAĞ	15.407	1,48%	46,25	1,60	47,85
	677.453	64,90%			

Kaynak: EPDK'nın 2008, 2009, 2010 yılları LPG Sektör Raporları

Türkiye geneli incelendiğinde ise 81 ilin 52'sinde işlem sonrasında bir yoğunlaşma yaşanacağı görülmektedir. İşlem sonrasında Aygaz ve bağlı ortaklığı Mogaz'ın sahip olacağı pazar paylarının, yoğunlaşma yaşanacağı ve yaşanmayacağı iller bakımından il sayısı bazında dağılımına aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

Tablo 5: Aygaz ve Mogaz'ın İşlem Neticesinde İller Bazında Sahip Olacağı Toplam Pazar payları

Pazar Payı (%)	Yoğunlaşma Olan İller	Yoğunlaşma Olmayan İller	Tüm İller	
			Önce	Sonra
30'dan Az	3	7	19	10
30-40	15	9	21	24
40-50	17	6	26	23
50-60	15	5	12	20
60'ın üstünde	2	2	3	4
	52	29	81	81

Tablodan görüleceği üzere işlem sonucunda yoğunlaşma yaşanacak 52 ilin 17'sinde Aygaz ve Mogaz'ın toplam pazar payı %40-50 arasında, 16'sında %50-60 arasında,

11-41/873-274

280 2'sinde ise %60'ın üzerinde olacaktır. Yoğunlaşma yaşanmayacak iller bakımından Aygaz ile Mogaz'ın halihazırda sahip olduğu pazar payları da düşünüldüğünde işlem sonrasında toplamda 23 ilde %40-50 aralığında, 20 ilde %50-60 aralığında, 4 ilde de %60'ın üzerinde pazar payına ulaşılabilecektir. İşlem öncesinde ise pazar payının %40-50 aralığında olduğu il sayısı 26, %50-60 aralığında olduğu il sayısı 12, %60'ın üzerinde olduğu il sayısı ise 3'tür. Görüldüğü üzere işlemin gerçekleşmesi halinde en büyük ve rekabetçi açıdan kayda değer değişiklik Aygaz'ın pazar payının %50-60 arasında olduğu il sayısını 12'den 20'ye çıkarması olacaktır.

Ancak bu noktada üzerinde durulması gereken bir husus da işlem sonucunda gerçekleşecek pazar payı artışının büyüklüğüdür. Türkiye genelinde %4,51 olarak gerçekleşecek bu artışın illere yansımalarına bakıldığında 19 ilde⁹ bu düzeyin üzerinde pazar payı artışları söz konusu olacaktır. Bu 19 ilin sadece 7 tanesinde yaşanan artış %10'un üzerinde olacaktır. Bu iller bakımından işlem öncesinde mevcut olan ve işlem sonrasında oluşacak pazar paylarına ve bu illerin toplam Türkiye tüplü LPG tüketimi içerisindeki paylarına aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

290 **Tablo 6: Total'in %10 ve Üzerinde Pazar Payına Sahip Olduğu İllerdeki Yoğunlaşma**

İL	TÜKETİM (ton)	TÜRKİYE TÜKETİMİ İÇİNDEKİ PAYI (%)	İŞLEM ÖNCESİ PP (%)		İŞLEM SONRASI PP (%)
			Aygaz	Total	Toplam
ANKARA	53.432	5,12	31,11	11,7	42,81
GAZİANTEP	24.609	2,36	9,53	25,3	34,83
AMASYA	6.198	0,59	29,98	10,0	39,98
BARTIN	4.381	0,41	52,75	13,1	65,85
ELAZIĞ	10.924	1,04	24,63	12,0	36,63
ŞANLIURFA	9.159	0,87	10,81	29,9	40,71
UŞAK	5.535	0,53	34,93	11,9	46,83
TOPLAM	114.238	10,92			

Kaynak: EPDK'nın 2008, 2009, 2010 yılları LPG Sektör Raporları

300 Pazar paylarına, pazarın yoğunlaşma seviyesine ve işlem sonucunda ortaya çıkacak pazar payı ve yoğunlaşma artışına ilişkin olarak buraya kadar yapılan değerlendirmeler özetlenecek olursa; halihazırda yoğunlaşmış bir pazar olan tüplü LPG pazarında pazar lideri olarak faaliyet gösteren Aygaz'ın, pazarın 5. büyük oyuncusu konumundaki Total'in bayilerini devralması sonucunda işlem öncesi %39,22 olan pazar payı, 4,51 puan artarak %43,73'e çıkacaktır. İşlem sonucunda pazar payında ortaya çıkacak artış nispeten küçük olmakla birlikte, işlem pazarın yoğunlaşma düzeyini artıracak, işlemlerle birlikte pazarın %85'lik kısmını en yüksek satışa sahip ilk 4 teşebbüsün satışları oluşturacak ve Türkiye tüplü LPG pazarı işlem öncesinde orta derecede yoğunlaşmış bir pazar niteliğindeyken işlem sonrasında yüksek derecede yoğunlaşmış bir pazar niteliğini haiz olacaktır.

Bu açıklamalar çerçevesinde, işlemin hâkim durum yaratma riski barındırdığı görülmekte, pazara ve rakiplere ilişkin diğer faktörlerin detaylı olarak değerlendirilmesi gerekli görülmektedir.

⁹ Bu iller; Amasya (%10,00), Ankara (%11,7), Antalya (%5,4), Bartın (%13,1), Bayburt (%9,8), Çanakkale (%7,3), Çankırı (%7,8), Elazığ (%12,0), Gaziantep (%25,3), Hatay (%6,1), Isparta (%9,0), İstanbul (%4,6), Kahramanmaraş (%7,8), Kayseri (%7,7), Konya (%8,7), Sivas (%4,9), Şanlıurfa (29,9) ve Uşak (%11,9)'tır.

Pazara Giriş ve Büyüme Engellerinin Olup Olmadığı

310

Bir birleşme veya devralma işlemi değerlendirilirken, ilgili pazarın büyüme potansiyeli, pazardaki mevcut rekabetçi durum ve pazara giriş veya pazarda büyüme engellerinin olup olmadığı hususları da önem kazanmaktadır. Pazardaki rekabetin yoğun olması, pazarın büyüme eğiliminde olması, pazara yeni girişlerin ve pazardaki teşebbüslerin büyümesinin önünde yasal ya da ekonomik engellerin bulunmaması birleşme ve devralma işlemlerinin artıracığı pazar gücünü dengeleyici unsurlar olarak kabul edilmekte ve işleme yönelik rekabetçi endişeleri azaltmaktadır.

Bildirim konusu işlemin gerçekleşeceği Türkiye tüplü LPG pazarına bakıldığında pazar büyüklüğünün son 5 yıldaki değişimi, Türkiye toplam LPG pazarı ile karşılaştırılmalı olarak aşağıdaki tabloda ve grafikte sunulmaktadır.

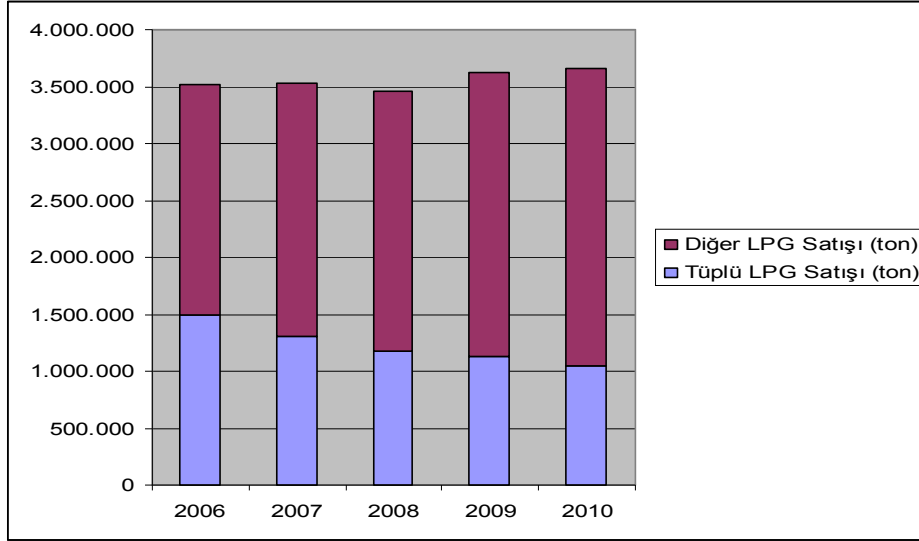
Tablo 7: Türkiye Toplam LPG ve Tüplü LPG Satışları

	2006	2007	2008	2009	2010
Tüplü LPG Satışı (ton)	1.491.580	1.302.434	1.177.269	1.134.145	1.043.809
Toplam LPG Satışı (ton)	3.517.639	3.525.167	3.460.354	3.620.333	3.659.360
Tüplü LPG Satışının Payı (%)	42,40	36,95	34,02	31,33	28,52

Kaynak: EPDK'nın 2008, 2009, 2010 yılları LPG Sektör Raporları

320

Grafik 1: Türkiye Toplam LPG ve Tüplü LPG Satışları

Yukarıda yer verilen tablodan ve grafikten görüleceği üzere, 2006 yılından 2010 yılına kadar olan dönemde, 2008 yılındaki azalma göz ardı edilirse, Türkiye'deki toplam LPG satışları artmaktadır. Bununla birlikte, aynı dönemde tüplü LPG satışlarının miktarı ve toplam LPG satışları içindeki payı giderek azalmaktadır. Şöyle ki, 2006 yılında 1.491.580 ton olarak gerçekleşen tüplü LPG satışları 2010 yılında yaklaşık %30 oranında azalarak 1.043.809 ton olarak gerçekleşmiştir. Tüplü LPG satışlarının toplam LPG satışları içindeki payı ise 2006 yılında %42,40 düzeyindeyken, 2010 yılında %28,52'ye gerilemiştir.¹⁰

¹⁰ Aynı dönem içerisinde dökme LPG pazarının büyüklüğü 475.454 tondan 126.051 tona gerileyerek %73 düzeyinde küçülmüşken, tüplü ve dökme LPG pazarında görülen bu daralma otopaz pazarında tüketimin 1.550.605 tondan

11-41/873-274

330 Satışlarda yaşanan bu azalmaya paralel olarak da 2008 yılında 10.800 olan tüplü LPG bayii sayısı, 2009 yılında 10.616'ya, 2010 yılında ise 10.235'e düşmüştür. Bu bilgiler çerçevesinde tüplü LPG pazarının daralan bir pazar niteliği gösterdiğini söylemek mümkündür.

Nitekim taraflar da işlemin amacını açıklarken, pazardaki bu daralma nedeniyle dağıtım şirketlerinin optimal ölçekten uzaklaştığını, mevcut dolun tesislerinin kapasite kullanım oranlarının düştüğünü, bazı tesisler bakımından istihdamda azaltma yoluna gidildiğini ve bazı tüp dolun merkezlerinin kapatılmasının söz konusu olduğunu; daralan pazar koşullarında optimum ölçeğin sürdürülebilmesi ve kurulu tesislerin kapasite kullanım oranlarının artırılması amacıyla söz konusu devralma işlemine ihtiyaç duyulduğunu belirtmişlerdir

Esasen, daralan pazarlar, yeni girişler için cazip olmayıp pazardaki oyuncuların pazar paylarını korumak gayesiyle hareket ettiği pazarlardır. Tüplü LPG pazarının geçmiş üç yılına bakıldığında da, bu üç yılda pazardaki oyuncu sayısının değişmediği¹¹, tüplü LPG satışlarındaki azalmaya karşın mevcut oyuncuların pazar paylarının aynı düzeyde seyrettiği görülmektedir.

Her ne kadar bildirim formunda da belirtildiği üzere son beş yılda pazara yeni girişler olmuş olsa dahi, bu girişlerin esasen büyüme eğilimindeki otogaz pazarında faaliyet gösterme amaçlı olduğu ve yeni giriş yapan dağıtım şirketlerinin LPG Kanunu'nun öngördüğü yükümlülüğü yerine getirmek amacıyla sınırlı düzeyde tüplü LPG faaliyetinde buldukları düşünülmektedir. Şöyle ki; LPG Kanunu'nun 5. maddesinde dağıtıcı lisansı sahiplerinin otogaz LPG dağıtımı, dökme LPG satış ve ikmal, taşıma, dolun ve depolama faaliyetlerinin yanı sıra tüplü LPG dağıtım ve pazarlaması faaliyetinde bulunabilecekleri düzenlenmiş, hatta aynı madde ile dağıtıcıların otogaz faaliyetine başlayabilmek için öncelikle tüplü LPG faaliyetini başlatmak ve en az bir dolun tesisini işletmeye almak ve teknik düzenlemelere uygun depolama, dolun tesisi ve LPG tüplerine sahip olmak zorunluluğu getirilmiştir. Hâlihazırda faaliyette bulunan dağıtım şirketlerinin 25 tanesinin tüplü LPG satışlarının 1.000 tonun altında olması da bu argümanı destekler niteliktedir. Keza, Total de işlem sonrasında tüplü LPG faaliyetini bütünüyle terk etmeyecek ve LPG Piyasası mevzuatıyla getirilen yükümlülüğü sağlamak amacıyla başka bir marka altında tüplü LPG faaliyeti göstermeye devam edecektir.

Daralan pazar yapısı ve bu nedenle atıl kalan dolun kapasiteleri birlikte düşünüldüğünde, tüplü LPG pazarının yeni girişleri veya pazardaki mevcut teşebbüslerin büyüme yatırımlarına girişmesini teşvik edecek nitelikte olmadığı görülmektedir. Bu durum işlem sonrası oluşacak yoğunlaşmayı daha önemli ve rekabetçi açıdan sakıncalı hale getirmektedir.

Ürünün Niteliği ve Yakın İkame Ürünlerin Olup Olmadığı

Birleşme ve devralma işlemlerinin değerlendirilmesinde incelenmesi gereken bir diğer unsur da işlem taraflarının ürettikleri ürünlerin niteliğidir. İşlem taraflarının ürettikleri ürünler ile rakiplerin ürettikleri ürünlerin birbirine yakın ikame olması ve tüketicilerin sağlayıcılarını değiştirmelerinin önünde engel bulunmaması halinde işlemin yaratacağı pazar gücü artışının sınırlı olacağı kabul edilmektedir.

2.489.501 tona yükselmesiyle yaşanan %61 oranındaki büyümeyle telafi edilmiş ve bu durum toplam LPG tüketimine %4 oranında bir büyüme olarak yansımıştır.

¹¹ 2008 ve 2009 yıllarında 63 olan dağıtım şirketi sayısı, 2010 yılında 65 olmuştur.

11-41/873-274

380 Tüplü LPG, ham petrolün rafinerilerde arıtılması ile veya doğal gazdan elde edilen LPG'nin ısıtma, pişirme ve aydınlatma amacıyla kullanılmak üzere çelik tüplere doldurularak tüketiciye sunulan biçimidir. Türkiye'de evlerdeki tüplerde kullanılan LPG'nin bileşimi % 70 bütan, % 30 propandan oluşmaktadır. Aslında renksiz ve kokusuz olan LPG, oluşabilecek bir sızıntının hemen anlaşılması için rafinerilerde özellikle kokulandırılmıştır. LPG tüpleri ise EPDK'nın verdiği 'LPG Tüpü İmalatı Lisansı' çerçevesinde üretilmekte, 'LPG Tüpü Muayenesi, Tamiri ve Bakımı Lisansı' çerçevesinde kontrol edilmekte ve yine mevzuatla¹² belirlenen belli teknik özellikleri taşımaktadır. Bu çerçevede her ne kadar dağıtım şirketleri marka farklılaştırma ve pazarda markalarını farklı konumlandırma yoluna gitseler de esas itibarıyla, gerek içindeki LPG'nin niteliği gerek tüplerin teknik özellikleri bakımından dağıtım şirketleri tarafından piyasaya sunulan tüplü LPG'nin büyük ölçüde homojen bir ürün olduğu söylenebilecektir.

Ayrıca pazarda faaliyet gösteren dağıtım şirketlerinin benzer hacimlerdeki ürünleri benzer fiyat aralığında satışa sunduğu da göz önünde bulundurulduğunda ürünün fiyatı bakımından da farklı dağıtım şirketleri arasında büyük farklılıklar olmadığı görülmektedir¹³.

390 İşlem konusu ürün olan tüplü LPG'nin homojen bir ürün olması ve pazarda benzer fiyat düzeylerinden satışa sunulması, işlem sonucunda oluşan teşebbüsün tüketicilerin aleyhine davranışlarda bulunması durumunda tüketicilerin rakip ürünlere yönelmesine olanak tanıyacağından yüksek pazar payına sahip olsa dahi teşebbüsün rekabetçi parametreleri diğer piyasa oyuncularından bağımsız belirleme imkânı vermeyecektir. Nitekim işlem öncesi durumda da Aygaz ve Mogaz'ın yüksek pazar payına sahip oldukları illerde uyguladıkları fiyatların, düşük pazar payına sahip oldukları illerde uyguladıkları fiyatlardan farklılaşmadığı, bir başka deyişle yüksek pazar gücüne sahip olmalarının teşebbüslere fiyatları bağımsız olarak belirleme gücü vermediği görülmektedir¹⁴.

Ancak, bu noktada tüketicilerin sağlayıcı değiştirme imkânına sahip olup olmadıklarının değerlendirilmesi önem taşımaktadır.

Tüketicilerin Sağlayıcı Değiştirme İmkânına Sahip Olup Olmadığı

400 Bir birleşme veya devralma sonucunda pazar gücü artan teşebbüsün bu pazar gücünü kullanabilme imkânı, tüketicilerin sağlayıcı değiştirebilme olanağına sahip olup olmamasıyla yakından ilgilidir. Şöyle ki, tüketicilerin kolaylıkla sağlayıcı değiştirebilmesi halinde pazar gücü artan teşebbüsün fiyatları artırması, arz miktarını ya da ürün kalitesini düşürmesi durumunda kendisinden mal ya da hizmet alan tüketiciler rakip teşebbüslere yönelerek söz konusu teşebbüsün bu davranışının karlı olmamasına neden olacaktır.

Tüketicilerin sağlayıcı değiştirme imkânı, temel olarak, pazarda alternatif sağlayıcıların varlığına ve sağlayıcılar arası geçiş maliyetlerinin düzeyine bağlıdır.

¹² 5.6.2007 tarihli ve 26543 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasasında Uygulanacak Teknik Düzenlemeler Hakkında Yönetmelik

¹³ 2010 yılı Aralık ayı itibarıyla bazı dağıtım şirketlerinin en düşük ve en yüksek fiyat uyguladığı illerdeki fiyatları; Aygaz, İpragaz ve Milangaz 57,50-60,50, Mogaz 55,70-59,50, Total 57,35-61,35, Bp Gaz 41,50-63,14, Kongaz 59,50 Karadeniz Tüpgaz 58,50-60,50, Ergaz 58,25-61,50 olarak gerçekleşmiştir.

¹⁴ 31.12.2010 tarihinde geçerli olan fiyatlara bakıldığında; Aygaz ve Mogaz'ın toplam %52,45 pazar payına sahip olduğu Adana'da uyguladıkları fiyatların sırasıyla 58,50 TL ve 58,50 TL olduğu; toplam %51,05 pazar payına sahip oldukları Afyonkarahisar'da uyguladıkları fiyatların sırasıyla 59,50 TL ve 57,40 TL olduğu, toplam %31,11 pazar payına sahip oldukları Ankara'da uyguladıkları fiyatların sırasıyla 58,50 TL ve 58,50 TL olduğu, toplam %34,04 pazar payına sahip oldukları Denizli'de uyguladıkları fiyatların sırasıyla 59,50 TL ve 57,40 TL olduğu tespit edilmiştir.

11-41/873-274

410 Tüplü LPG pazarına bakıldığında pazarda bir kısmı mahalli bir kısmı ulusal olmak üzere 65 dağıtım şirketinin dağıtıcı lisansı çerçevesinde faaliyet gösterdiği ve bildirim konusu işlemin gerçekleşmesi halinde pazarın %90'lık kısmında ulusal düzeyde faaliyet gösteren 6 teşebbüsün kalacağı görülmektedir. Bu teşebbüslerin ürünlerinin homojen nitelikte olduğu, aynı bant içinde yer alan fiyatlardan satışa sunulduğu ve teşebbüslerin ulusal bazda faaliyet gösterdiği düşünüldüğünde işlem sonrasında da tüketiciler bakımından Aygaz'a alternatif olacak sağlayıcıların varlığından söz etmek mümkündür.

420 Tüketicilerin bir tüplü LPG sağlayıcısından alternatif bir tüplü LPG sağlayıcısına geçmesinin ortaya çıkaracağı tek maliyet unsuru tüp depozito bedelidir. Şöyle ki; LPG piyasası mevzuatı uyarınca her dağıtıcı kendi tescilli markasını ve amblemini taşıyan LPG tüplerine sahip olmalıdır. Bir tüketici ilk kez tüplü LPG alacak ise bayi kanalıyla dağıtıcıya tüp için belli bir depozito bedeli ödemekte ve bu bedeli ancak o tüpü iade ettiğinde geri alabilmektedir.

420 Aygaz, depozito uygulamasının bayiler tarafından gerçekleştirildiğini, tüplü LPG satışı sırasında bayi tarafından müşteriden depozito bedeli alındığında tüketiciye alınan bedelin yazılı olduğu depozito alındığına dair bir makbuz verildiğini, tüpün müşteriden geri alınmasında da müşterinin elinde makbuz bulunması halinde makbuzda yazan miktarın, makbuzun olmaması halinde de bölgede oluşan piyasa rayicinin ödendiğini ifade etmektedir.

430 LPG piyasası mevzuatına bakıldığında tüplü LPG bayiinin, "Sadece sözleşmeli olduğu dağıtıcının tescilli markası ve amblemini taşıyan teknik düzenlemelere uygun LPG tüplerini işyerinde bulunduran ve pazarlayan gerçek veya tüzel kişi" olarak tanımlandığı ve Kanun'un 8. maddesi ile bayilere, depolarında, işyerlerinde ve nakil araçlarında sadece bayisi oldukları dağıtıcının tescilli markasını ve amblemini taşıyan LPG tüplerini bulundurma zorunluluğu getirilmiş, ancak buna bir istisna olarak bayisi oldukları dağıtıcının çoğunluk hissesine sahip olduğu diğer dağıtıcıların tüplerini de sözleşme yapmak suretiyle bulundurabileceği ve satışını yapabileceği hükme bağlanmıştır.

Ancak, taraflardan elde edilen bilgilerden uygulamanın bu şekilde olmadığı görülmektedir. Şöyle ki, Aygaz'dan elde edilen bilgiler çerçevesinde, tüplü LPG pazarında başka bir dağıtıcıya geçmek isteyen tüketicilerin tüplerini eski dağıtıcılarının bayisine iade etmek yerine, geçmek istedikleri markanın bayisine eski tüplerini verip yeni dağıtıcının tüplerini alma yoluna gittikleri ve bu değişimin pek çok bayi tarafından ücretsiz gerçekleştirildiği anlaşılmıştır.

440 Depozito uygulamasının bayiler tarafından yürütülmesinin bir sonucu olarak, dağıtım şirketlerinden yürürlükte olan depozito bedellerine ilişkin sağlıklı bilgiler edinmek mümkün olmamıştır. Şöyle ki, bazı dağıtım şirketlerinin müşteri hizmetleriyle raportörler tarafından yapılan telefon görüşmelerinde tüm bayiler bakımından geçerli olan bir depozito bedelinden bahsedilemeyeceği, her bayi bakımından farklı bedeller uygulandığı, bu bedelin alışveriş yapılan bayiden öğrenilmesi gerektiği belirtilmiştir.

450 Ancak, depozito bedelinin bir hanenin tüp harcamaları içindeki payı bakımından fikir vermesi amacıyla işlem taraflarının bayilere uyguladığı depozito bedeli esas alınarak bir analiz yapılması mümkündür. Dosya kapsamında, hâlihazırda 12 kg'lık ev tüpü için uygulanan depozito bedeli Aygaz ve Mogaz bakımından 18 TL, Total bakımından vadeli satışlarda 16 TL, vadesiz satışlarda 13,50 TL olarak bildirilmiştir. Yine dosya kapsamında ortalama bir hane bakımından tüp dönüşüm süresinin 1,5 ay olduğu ve ortalama bir hanenin yılda 8 adet 12 kg'lık ev tüpü kullandığı belirtilmiştir. Bu çerçevede, rapor tarihi

11-41/873-274

itibarıyla geçerli olan fiyatlarla Ankara'daki bir hane için analiz yapılacak olursa, bu hanenin yıllık tüp harcamasının yaklaşık olarak 488 TL¹⁵ olduğu görülmektedir. 18 TL'lik tüp depozito bedelinin yıllık toplam tüp harcamasına oranı ise %3,6 düzeyinde kalmaktadır. Tüketicilerin herhangi bir nedenle sağlayıcı değiştirmesi ya da tüplü LPG kullanımına son vermesi halleri dışında depozito bedeli ödenen bir tüpün bir yıldan çok daha uzun sürelerle kullanılacağı düşünüldüğünde depozito bedelinin toplam tüp harcamasına oranı daha da gerileyecektir.

460 Bu açıklamalar çerçevesinde tüketicilerin sağlayıcı değiştirmesi halinde söz konusu olacak tek maliyet kalemi olan depozito bedelinin de yıllara yaygın olarak düşünüldüğünde çok cüzi bir miktarda kaldığı hatta pek çok bayi tarafından geçiş işleminin depozito bedeli alınmaksızın yapıldığı anlaşıldığından tüketicilerin sağlayıcı değiştirmesinin önünde bir engel bulunmadığı anlaşılmıştır.

Ancak, tüketiciler sağlayıcı değiştirme imkânına sahip olsalar dahi, pazardaki rakip teşebbüslerin tüketicilerin bu taleplerini karşılayıp karşılayamayacağı da değerlendirilmesi gereken bir unsurdur.

Rakiplerin Konumu

470 Bir birleşme veya devralma işlemi değerlendirilirken üzerinde durulması gereken diğer bir husus da, işlem sonrasında pazar gücü artan teşebbüsün fiyat artışına gitmesi halinde sağlayıcı değiştirmek isteyen tüketicilerin taleplerinin rakipler tarafından karşılanıp karşılanmayacağıdır. Rakiplerin arz miktarını artırması anlamına gelen bu durumda rakip teşebbüslerin artan talep miktarını karşılamaya yetecek kapasite imkânlarının olup olmadığı ve bu arz artışını karlı bulup bulmayacakları önem taşımaktadır.

Tüplü LPG pazarı bakımından bu analiz pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin dolun kapasiteleri ve kapasite kullanım oranları incelenerek gerçekleştirilecektir. Aşağıda pazar payı itibarıyla Aygaz'ı takip eden üç teşebbüsün tüp dolun kapasitelerini ve 2010 yılındaki kapasite kullanım oranlarını gösteren tabloya yer verilmektedir.

Tablo 8: 2010 Yılı Tüp Dolun Kapasitesi Kullanım Oranları

Şirket	Toplam Kapasite	Kullanılan Kapasite	Kapasite Kullanım Oranı (%)
Demirören	...	...	...
İpragaz	...	...	...
Bp	...	...	...

480 Tablodan görüleceği üzere Aygaz'ın rakibi konumundaki şirketler, oldukça düşük kapasite kullanım oranlarıyla faaliyet göstermektedir. Bu durum da işlem sonrasında Aygaz'ın bir fiyat artışına gitmesi sonucunda Aygaz kullanıcılarının kendilerine yönelmesi halinde arzı artırmabilecekleri ve kendilerine yönelen talebi karşılayabilecekleri anlamına gelmektedir.

Arz miktarının artması sonucunda rakip teşebbüslerin kapasite kullanım oranlarının artacak olması, ayrıca teşebbüslerin birim sabit maliyetlerini düşürecek ve bu durumu onlar bakımından karlı hale getirecektir.

İşlem Sonrasında Oluşan Teşebbüsün Rakipleri Dışlama Olanığı Bulunup Bulunmadığı

490 Birleşme veya devralma işlemlerinin değerlendirilmesinde önemli bir unsur da işlem sonrasında oluşan teşebbüsün pazara yeni girişleri veya pazarda mevcut rakiplerin büyümesini engelleyecek ve rakip teşebbüslerin faaliyetlerini zorlaştıracak güce ve güdüye

¹⁵ 30.6.2011 tarihinde Aygaz'ın Ankara için bayilere tavsiye ettiği satış fiyatı olan 61 TL ile yıllık tüp kullanım sayısı olan 8'in çarpılması suretiyle elde edilmiştir.

11-41/873-274

sahip olup olmayacağıdır. Bu değerlendirmede en önemli göstergeler; işlem sonucunda oluşacak teşebbüsün girdi kaynaklarına, dağıtım kanallarına veya rakiplerine kıyasla önemli bir finansal güce sahip olmasıdır.

LPG'nin tedarikinden perakende satışa sunulmasına kadar söz konusu olan süreçte ilk aşama LPG'nin Türkiye'deki rafinerilerden ya da ithalat yoluyla tedarik edilmesidir. Tedarik edilen LPG, rafinerinin veya geminin pompaları vasıtasıyla boru hattı üzerinden dağıtım şirketlerinin dolun tesislerindeki depolama tanklarına iletilmekte, dolun tesislerinde tüplere (tüplü taşıma) yahut tankerlere (dökme taşıma) doldurularak diğer depolara, bayilere ve nihai tüketicilere sevk edilmektedir.

Türkiye'de LPG faaliyetlerini ve bu faaliyetlere ilişkin gerçek ve tüzel kişilerin hak ve yükümlülüklerini düzenleyen 5307 sayılı 'Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu'¹⁶ (LPG Piyasası Kanunu) bu aşamaların her birini piyasa faaliyeti olarak tanımlamıştır. Bu çerçevede LPG'nin tedariki üretim ve ithalatı içerirken diğer piyasa faaliyetleri 5307 sayılı Kanun'un 2. maddesinde tanımlanmıştır. Buna göre; dağıtım "LPG'nin, tüplü ve otogaz olarak kullanıcılara ve bayilere; dökme olarak kullanıcılara satış ve ikmal faaliyetlerinin bütünü", taşıma "LPG'nin teknik düzenlemelere uygun taşıma araçları ve boru hatları ile yapılan tüm nakil faaliyetleri", depolama "LPG dağıtıcılarının veya kullanıcılarının stok ihtiyaçlarını karşılamak üzere kendilerine ait veya yapılan sözleşmeler gereği kullanım hakkına sahip buldukları ve LPG'nin teknik düzenlemelere uygun olarak depolanmasını sağlayan tesisler ile buralarda yürütülen iş ve işlemler", bayilik "karşılıklı yükümlülüklerin ekinde fizibilite olan bir sözleşmeye bağlanarak, LPG dağıtıcıları tarafından gerçek ve tüzel kişilere LPG'nin kullanıcılara ikmali yetkisi verilmesi işi" olarak tanımlanmıştır. Kanun'un aynı maddesinde dağıtıcı ise "LPG dağıtım yetkisi olan ve lisanslarına işlenmesi halinde depolama, dolun, taşıma işlemleri yapabilen sermaye şirketi" olarak tanımlanmıştır.

Bu tanımlar çerçevesinde, Aygaz'ın bu faaliyetler bakımından pazardaki konumu öncelikle, üretim ve ithalat faaliyetlerini içerecek şekilde 'LPG Tedariki' ve dağıtım, depolama, dolun, taşıma ve perakende satış faaliyetlerini içerecek şekilde 'LPG Dağıtımı' bakımından daha detaylı olarak incelenecektir. LPG dağıtımını incelenirken bildirim konusu işlemin niteliği göz önünde bulundurularak tüplü LPG dağıtımına ağırlık verilecektir.

LPG Tedariki

Türkiye'de LPG tedariki rafineriler tarafından üretim ya da ithalat; dağıtıcılar tarafından rafinerilerden satın almak, diğer dağıtım şirketlerinden satın almak ya da ithalat yoluyla sağlanmaktadır. Üretim, rafinerilerin 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu çerçevesinde sahip oldukları rafinerici lisansı çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. İthalat ise ancak rafinerici veya dağıtıcı lisansı sahiplerince gerçekleştirilebilmektedir. Mevcut durumda Türkiye'ye LPG ithalatı sadece deniz yoluyla ve gümrük mevzuatı uyarınca ancak ihtisas gümrüklerinin bulunduğu noktalardan yapılabilmektedir. İhtisas gümrük noktaları; Beylikdüzü Akaryakıt Müdürlüğü, Kocaeli Petrokimya Ürünleri İhtisas Gümrük Müdürlüğü, Samsun Gümrük Müdürlüğü, İsdemir Gümrük Müdürlüğü ve Aliağa Gümrük Müdürlüğü'nden ibarettir.

Türkiye'nin son üç yılda gerçekleştirdiği LPG üretim ve ithalat miktarlarına aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

¹⁶ 13.3.2005 tarihli ve 25754 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

11-41/873-274**Tablo 9: 2008-2010 Yıllarında Türkiye LPG Üretim ve İthalat Miktarları**

	2008	2009	2010
Üretim (Ton)	756.287	604.365	651.197
İthalat (Ton)	2.761.586	3.086.257	3.097.050
Toplam (Ton)	3.517.873	3.690.622	3.748.247

Kaynak: EPDK'nın 2008, 2009, 2010 yılları LPG Sektör Raporları

540

Tablodan görüleceği üzere 2008, 2009, 2010 yıllarında Türkiye toplam LPG tedarikinin sırasıyla %21,50, %16,38, %17,37 oranındaki kısmı üretim; %78,50, %83,62 ve %82,63 oranındaki kısmı ithalat yoluyla karşılanmıştır. Üretimin tamamı Tüpraş tarafından gerçekleştirilmişken ithalat miktarlarının Tüpraş ve dağıtım şirketleri arasındaki dağılımına aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

Tablo 10: 2008-2010 Yıllarında İthalatın Tüpraş ve Dağıtım Şirketleri Arasındaki Dağılımı

	2008		2009		2010	
	Miktar (ton)	Oran (%)	Miktar (ton)	Oran (%)	Miktar (ton)	Oran (%)
Tüpraş	...	...	...	...	...	...
Dağıtım Şirketleri	...	...	...	...	...	...
Toplam	2.761.586	100	3.086.257	100	3.097.050	100

Görüldüğü üzere Tüpraş'ın LPG ithalatındaki payı hayli düşük seyretmektedir. Bu durumun gerekçesi bildirim formunda Tüpraş'ın bir rafineri şirketi olması ve müşteri taleplerini üretim kaynaklı karşılaması, ancak üretimin yeterli, olmadığı durumlarda müşteri taleplerini kısmi ithalat yapması olarak belirtilmiştir.

Tamamına yakını dağıtım şirketlerince gerçekleştirilen ithalatın¹⁷ dağıtım şirketleri bazında dağılımına aşağıda yer verilmektedir.

550

Tablo 11: 2010 Yılında Dağıtım Şirketleri Tarafından Gerçekleştirilen LPG İthalat Miktarları

Şirket Adı	İthalat Miktarı	Payı (%)
Aygaz	...	...
Milangaz	...	...
İpragaz	...	...
Bp gaz	...	...
Total	...	...
Habaş	...	...
Gesan	...	...
Mogaz	...	...
Argaz	...	...
Akpet	...	...
Akgaz	...	...
Oralgaz	...	...
Yaman gaz	...	...
Trabzongaz	...	...
Petrol ofisi	...	...
Ergaz	...	...
Toplam	2.975.312,98	100

Tablodan da görüleceği üzere 2010 yılında yalnızca 16 dağıtım şirketi LPG ithalatı gerçekleştirmiştir. Dağıtım şirketlerinin gerçekleştirmiş olduğu ithalatın Türkiye toplam ithalatı içindeki payına bakıldığında ise en yüksek paya sahip şirketin %... ile Aygaz olduğu

¹⁷ LPG ve propan ithalatı toplu olarak değerlendirilmiştir.

11-41/873-274

görülmektedir. Koç Grubu bünyesinde LPG ithalatı gerçekleştiren diğer şirketler olan Mogaz ile Tüpraş'ın payları da dikkate alındığında 2010 yılında Türkiye toplam LPG ithalatının yaklaşık %... 'ünün Koç Grubu tarafından gerçekleştirmiş olduğu anlaşılmaktadır.

560 Üretim de dâhil edilerek Türkiye LPG tedarikine bir bütün olarak bakıldığında ise toplam 3.748.247 tonluk tedarikin ... tonluk kısmının üretim yahut ithalat yoluyla Koç Grubu tarafından tedarik edildiği görülmektedir. Bu miktar, toplam Türkiye tedarikinin yaklaşık %... 'üne tekabül etmektedir.

LPG dağıtım faaliyeti gösteren teşebbüslerin tedarik imkânları değerlendirilirken dikkate alınması gereken hususlardan biri de teşebbüslerin ithalat tesislerine sahip olup olmamasıdır. Türkiye'de hâlihazırda ithalat yapılabilecek deniz terminalleri, ihtisas gümrüklerinin bulunduğu noktalar olan Yarımca, Ambarlı, Samsun, Dört Yol ve Aliğa'da konumlandırılmıştır.

570 Aygaz Yarımca'da ... ton/yıl, Ambarlı'da ... ton/yıl, Samsun'da ... ton/yıl ve Dört Yol'da ... ton/yıl kapasiteli deniz terminallerine sahiptir. Tüpraş ise Aliğa'da LPG ithalatına olanak tanıyan İzmir Rafinerisi LPG Platformuna sahiptir. Ancak, bu tesisin bir depolama tesisi olmaması nedeniyle kapasitesinden bahsetmenin mümkün olmadığı belirtilmiştir. Aygaz, Tüpraş'ın platformunu kullanarak yaptığı ithalat dışındaki tüm ithalatını kendi tesislerinden gerçekleştirdiğini bildirmiştir. Bunun yanı sıra Yarımca tesisinden İpragaz'a yıllık ... ton, Total'e yıllık ... ton kapasite tahsis etmiştir. Tüpraş'ın Aliğa'daki platformundan ise Aygaz'ın yanı sıra Milangaz da istifade etmektedir. Bildirimde ayrıca Tüpraş'ın 'LPG Geçiş Anlaşması'nı imzalayan ve ilgili anlaşmanın gereklerini yerine getiren tüm LPG dağıtıcılarına LPG platformunu kullandırmakla yükümlü olduğu vurgulanmıştır.

580 İpragaz, ithalatını yarımca ve Dört Yol'da bulunan kendine ait tesisleri ile Tekirdağ'da bulunan Total ile birlikte sahip olduğu ithalat tesisinden gerçekleştirdiğini, Demirören Grubu 2010 yılında tedarik ettiği LPG miktarının %... 'sini ithalat yoluyla karşıladığını ve ithalatının tümünü kendi tesislerinden gerçekleştirdiğini; BP Gaz ithalatını mülkiyeti kendisine ait olan Dört Yol'daki tesisinden gerçekleştirdiğini, Habaş, ithalatını Kocaeli'de bulunan kendi tesisinden gerçekleştirdiğini belirtmiştir. Ayrıca dağıtıcılar arası ticaret de LPG tedariki için alternatif bir yol olarak kullanılmaktadır.

LPG Dağıtım

590 LPG'nin tüplü ve otogaz olarak kullanıcılara ve bayilere, dökme olarak ise kullanıcılara satışı ve ikmal faaliyetlerini içeren LPG dağıtım faaliyeti, dağıtıcıların lisanslarına işlenmesi kaydıyla depolama, dolum ve taşıma işlemlerini de yapabilmeleri ve bu faaliyetlerin birbirinden ayrılmasının hem düzenlemeler gereği hem de uygulamada mümkün olmaması nedeniyle işbu rapor kapsamında dağıtım başlığı altında incelenecektir.

i) Depolama

600 Sıvılaştırılmış Petrol Gazları Piyasası Yönetmeliği'nin 19. maddesi uyarınca dağıtıcılar kendi kullanımlarına yönelik taşıma, dolum ve depolama faaliyetlerini ayrıca lisans almaksızın dağıtıcı lisanslarına işlenmek suretiyle yapabilirken, üçüncü kişilere yönelik taşıma ve depolama faaliyeti için söz konusu faaliyetlere ilişkin lisansları almak durumundadırlar. EPDK'nın yürürlükte olan lisanslara ilişkin verileri çerçevesinde Türkiye'de dağıtıcı lisanslarına kayıtlı olan toplam depolama kapasitesi 55.759 m³'tür. Depolama lisansı çerçevesinde sahip olunan depolama kapasitesi ise 532.236 m³'tür. Depolama lisansı çerçevesinde sahip olunan depolama kapasitesinin teşebbüsler itibarıyla dağılımına aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

Tablo 12: Depolama Lisansı Çerçevesinde Sahip Olunan Depolama Kapasitesinin Teşebbüsler İtibarıyla Dağılımı

Teşebbüs Adı	Depolama Kapasitesi (m3)	Türkiye Payı (%)
Aygaz Grubu	170.190	31,98
Demirören Grubu	107.693	20,23
İpragaz Grubu	94.215	17,70
BP Gaz	70.150	13,18
Totalgaz	51.295	9,64
Habaş Grubu	22.346	4,20
Karadeniz	6.709	1,26
Akpet	4.950	0,93
Akçagaz	1.179	0,22
Shell Gaz	1.000	0,19
Erciyegaz	900	0,17
Poaş	474	0,09
Yıldırım	430	0,08
Yalın Petrol	360	0,07
Netgaz	345	0,06
Toplam	532.236	100,00

Kaynak: <http://www2.epdk.org.tr/lisans/lpg/lpglisanslar/depolama.asp>

Yukarıdaki tablodan görüldüğü üzere, Türkiye'deki lisanslı depolama kapasitesinin %31,98 oranındaki kısmı Aygaz ve Mogaz'dan oluşan Koç Grubu Şirketlerine aittir. Koç Grubunu sırasıyla %20,23 payla Demirören Grubu, %17,70 payla İpragaz Grubu izlemektedir. Depolama kapasitesinin bütününe bakıldığında ise kapasitenin %92,73'lük kısmının beş dağıtım şirketine ait olduğu görülmektedir. Dağıtıcı lisansı bünyesinde sahip olunan depolama kapasitesi de düşünüldüğünde Koç Grubu şirketlerinin depolama kapasitesi bakımından payı %28,94 olarak gerçekleşmektedir.

ii) Taşıma

Yukarıda söz edildiği gibi Sıvılaştırılmış Petrol Gazları Piyasası Yönetmeliği'nin 19. maddesi çerçevesinde, dağıtıcı lisanslarına işlenmek suretiyle gerçekleştirilen ve taşıma lisansı çerçevesinde gerçekleştirilen taşıma faaliyetinden söz etmek mümkündür. Aşağıda Aygaz'ın karayolu ve deniz taşıma kapasitelerine ve toplam Türkiye taşıma kapasitesi içindeki payına yer verilmektedir.

Tablo 13: Aygaz'ın Taşıma Kapasitesi

	Lisanslı Taşıma (kg)	Dağıtıcı Çerçevesindeki Lisansı Taşıma (kg)	Deniz Taşıma (Groston)
Aygaz	...	...	...
Türkiye	...	...	...
Aygaz'ın Payı (%)	...	...	...

Tablo 18'den görüleceği üzere, Aygaz karayolu taşıma faaliyetinin tamamını taşıma lisansı çerçevesinde gerçekleştirmekte olup, taşıma lisansı çerçevesinde yürütülen taşıma faaliyetinde %... oranında bir paya sahiptir. Deniz taşımada ise Aygaz %100 oranındaki hisselerine sahip olduğu, Kuleli Tankercilik, Kandilli Tankercilik, Kuzguncuk Tankercilik ve Anadoluhisarı tankercilik ile Türkiye toplam deniz taşıma kapasitesinin %...'ini elinde bulundurmaktadır.

11-41/873-274

iii) Dolum

Yukarıda belirtildiği üzere pazardaki daralmayla birlikte teşebbüslerin kapasite kullanım oranları düşmekte ve mevcut dolum kapasitelerinin az bir kısmı kullanılmaktadır. O nedenle şirketlerin hâlihazırda mevcut kapasite miktarları bir değerlendirme yapmak açısından çok anlamlı olmasa da şirketlerin mevcut dolum yatırımları hakkında fikir vermesi açısından aşağıdaki tabloda pazardaki en yüksek satış miktarına sahip 5 teşebbüs bakımından dolum kapasitelerine yer verilmektedir.

Tablo 14: Dolum Kapasiteleri

Şirket	Toplam Kapasite	Payı (%)
Aygaz	...	...
Demirören	...	...
İpragaz	...	...
Bp	...	...
Total	...	...
Toplam	...	...

Görüldüğü üzere Aygaz'ın dolum kapasitesi pazardaki en büyük satış miktarına sahip 5 teşebbüsün toplam dolum kapasitelerinin %...'sini teşkil etmektedir. Ancak Aygaz'ın 2010 yılında kapasite kullanım oranı %... düzeyinde kalmıştır.

iv) Perakende Satış

Tüplü LPG'nin kullanıcılara teslimi doğrudan dağıtıcılar tarafından veya bunların tüplü LPG bayileri vasıtasıyla yapılmaktadır. Tüplü LPG bayii, Kanun'da "*Sadece sözleşmeli olduğu dağıtıcının tescilli markası ve amblemini taşıyan teknik düzenlemelere uygun LPG tüplerini işyerinde bulunduran ve pazarlayan gerçek veya tüzel kişi*" olarak tanımlanmaktadır. Kanun'un 8. maddesinde tüplü LPG bayilerinin lisansa tabi olmadığı belirtilmektedir. Aynı madde ile bayilere, depolarında, işyerlerinde ve nakil araçlarında sadece bayisi oldukları dağıtıcının tescilli markasını ve amblemini taşıyan LPG tüplerini bulundurma zorunluluğu getirilmiş, ancak buna bir istisna olarak bayisi oldukları dağıtıcının çoğunluk hissesine sahip olduğu diğer dağıtıcıların tüplerini de sözleşme yapmak suretiyle bulundurabileceği ve satışını yapabileceği hükme bağlanmıştır. Bir başka deyişle LPG piyasası mevzuatı ile bayilere tek sağlayıcıdan alım yükümlülüğü getirilmiştir. Bu da pazarda dağıtıcıların münhasır bayilikler oluşturmalarına yol açmıştır.

Hâlihazırda tüplü LPG faaliyeti gösteren teşebbüslerin bayi sayılarına aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

Tablo 15: Dağıtım Şirketlerinin Bayi Sayıları

Teşebbüs	Bayi Sayısı	Oranı
Aygaz	...	...
İpragaz	...	...
Demirören	...	...
Bp Gaz	...	...
Total	...	...
Habaş	...	...
Diğer	...	...
Toplam	10.235	100,00

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere Türkiye tüplü LPG bayilerinin %...'lük kısmını Aygaz'ın dağıtım ağı dâhilindeki bayiler oluşturmaktadır.

LPG'nin tedarikinden tüplü LPG olarak tüketiciye sunulmasına kadar olan aşamalara bakıldığında, Koç Grubu şirketlerinin her aşama bakımından (üretimde %100, ithalatta

11-41/873-274

660 %..., toplam tedarikte %..., depolamada %28,94, bayi sayısında %...) pazardaki en büyük teşebbüsler olduğu görülmektedir. Aygaz'ın içerisinde yer aldığı dikey bütünleşik yapı ve Koç Grubunun finansal gücü düşünüldüğünde işlem sonucunda Aygaz'ın rakipleri dışlamaya yönelik güce sahip olacağını düşünmek mümkündür. Ancak işlem sonrasında Aygaz ile birlikte pazarın %85'ini teşkil diğer teşebbüslere bakıldığında, bu teşebbüslerin de güçlü rakipler olduğu görülmektedir. Şöyle ki, Aygaz'ın en yakın rakibi konumundaki İpragaz, 27 ülkede faaliyet gösteren ve dünyadaki en büyük LPG dağıtıcısı olduğu belirtilen SHV Gas bünyesinde yer almaktadır. Pazarın 3. büyük teşebbüsü olan Demirören Grubu ise bünyesinde LPG dışında inşaat, sanayi ve eğitim alanlarında faaliyet gösteren şirketleri barındıran büyük bir topluluktur. Keza BP Gaz'da 100'ün üzerinde ülkede faaliyet gösteren bir grup içerisinde yer alan ve Türkiye'de LPG'nin dışında petrol arama, akaryakıt, madeni ve endüstriyel yağlar, doğal gaz, enerji ve lojistik alanlarında faaliyet gösteren bir grup içerisinde yer almaktadır. LPG tedariki bakımından bu teşebbüslerin de kendi ithalat ve depolama imkânlarına sahip olduğu ayrıca bildirim 670 konusu işlemin depolama ve dolum tesislerini dışarıda bıraktığı düşünüldüğünde, işlem sonrasında Aygaz'ın rakiplerini dışlayıcı davranışlarda bulunma gücünün olmayacağı anlaşılmaktadır.

Benzer bir değerlendirme teşebbüslerin perakende satış imkânları bakımından yapıldığında da Aygaz halihazırda Türkiye'deki en yaygın bayilik ağına sahip olmakla birlikte, bayi sayısı bakımından İpragaz'ın ve Demirören Grubunun kendisini çok yakından izlediği, dağıtım şirketlerinin doğrudan kullanıcılara satış imkanının bulunduğu, tüplü LPG bayilerinin LPG piyasası mevzuatı gereğince dağıtım şirketleriyle münhasır olarak çalışması gerekliliği nedeniyle dağıtım şirketlerinin kendilerine ait bayilik ağı kurmasının gerekli olduğu, tüplü LPG bayiliğinin lisansa tabi olmaması ve yüksek bir maliyet gerektirmemesi nedeniyle teşebbüslerin dağıtım ağlarını genişletmesinin önünde bir engel bulunmadığı görülmektedir. Bu nedenle işlem sonrasında dağıtım bakımından da Aygaz'ın diğer tüplü LPG dağıtıcılarını dışlama imkânının olmadığı değerlendirilmektedir. 680

İşlemin Tek Başına Hakim Durum Yaratmayacağına veya Mevcut Bir Hakim Durumu Güçlendirip Güçlendirmeyeceğine İlişkin Genel Değerlendirme

Yukarıda bildirim konusu devralma işleminin ilgili pazarda tek başına hakim durum oluşmasına ya da mevcut bir tek başına hakim durumun güçlenmesine yol açmayacağına ilişkin olarak yapılan değerlendirmeler çerçevesinde;

- 690 - İşlemin, halihazırda yoğunlaşmış bir yapıya sahip olan Türkiye tüplü LPG pazarındaki yoğunlaşma düzeyini artırarak pazarın %90'lık kısmını 6 oyuncunun eline bırakacak olması ve Aygaz'ın işlem sonrasında elde edeceği %43,73 oranındaki pazar payı nedeniyle tek başına hâkim durum yaratma ihtimali olan bir işlem olduğu,
- İşlemin iller bazındaki etkilerine bakıldığında, Aygaz'ın işlem öncesinde %50-60 aralığında pazar payına sahip olduğu il sayısı 12 iken, işlemin bu sayıyı 20'ye çıkaracak olması nedeniyle iller özelinde de Aygaz'ın pazar gücünü artıracak etkiye sahip olacağı,
- Türkiye tüplü LPG pazarının daralma eğiliminde olması nedeniyle pazara yeni girişlerin olmasının veya pazarda hâlihazırda faaliyet göstermekte olan rakiplerin büyüme yatırımlarına girmesinin beklenmemesi nedeniyle işlem sonrası pazarda oluşacak yoğunlaşmanın rekabetçi endişeleri artırdığı,
- 700 - Bunlarla birlikte, Total'in devralınan tüplü LPG faaliyetinin pazarın %4,51'ini teşkil etmesi nedeniyle pazarda işlem öncesine kıyasla nispeten sınırlı etki doğuracağı, Total'in illerde sahip olduğu paylar bakımından da işlem sonrası pazar payı artışlarının sınırlı olacağı,

11-41/873-274

- Ayrıca, ürünün homojen nitelikte olmasının tüketicilere diğer sağlayıcılara geçme imkânı vermesi, pazarda gerek tedarik imkânları gerek dağıtım ağı bakımından Aygaz'a rakip alternatif sağlayıcılar bulunması, tüketicilerin sağlayıcı değiştirme maliyetlerinin düşük olması, rakip sağlayıcıların atıl kapasitelerinin mevcudiyeti gibi unsurların işlem sonrasında Aygaz'ın olası fiyat artışını karlı olmaktan çıkaracağı,

- Dikey bütünleşik bir yapı içerisinde yer almasına rağmen, işlemin depolama ve dolum tesisleri gibi unsurları dışarıda bırakarak Aygaz'ın dikey bütünleşik yapısını güçlendirecek nitelikte olmaması, işlem sonrasında pazarın %85'ini Aygaz ile birlikte elinde bulunduracak rakiplerin tedarik ve dağıtım imkânları ile finansal güçleri birlikte değerlendirildiğinde Aygaz'ın işlemle birlikte eşit etkinlikteki rakiplerini dışlama gücü elde edemeyeceği

değerlendirilmektedir. Dolayısıyla, bildirim konusu işlemin Aygaz'a rakiplerinden ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyat, arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri tek başına belirleme imkânı vermeyeceği, bir başka deyişle hâkim durum yaratmayacağı veya mevcut bir hâkim durumu güçlendirmeyeceği sonucuna ulaşılmıştır.

G.3.3.2. Birden Fazla Teşebbüsün Birlikte Hâkim Durum Oluşturması ya da Mevcut Bir Birlikte Hâkim Durumun Güçlendirilmesi

Bir birleşme veya devralma işlemi, ilgili pazarda tek başına hâkim durum yaratmasa veya mevcut bir hâkim durumu güçlendirecek nitelikte olmasa da rakipler arasında koordinasyonu kolaylaştırarak birlikte hâkim duruma yol açabilmekte ya da mevcut bir birlikte hâkim durumu güçlendirebilmektedir. Şöyle ki işlem sonrasında oluşacak pazar yapısında teşebbüsler arası bir anlaşma ya da uyumlu eylem olmaksızın teşebbüsler rekabetçi fiyatların üzerindeki fiyatlardan satış yapmayı mümkün ve ekonomik olarak rasyonel bulabilirler. Bu şekilde bir koordinasyonun, koordinasyonun koşulları üzerinde kolaylıkla ortak bir anlayışın geliştirilebileceği ve uzun vadede koordinasyonun sürdürülebileceği pazarlarda ortaya çıkması daha olası görülmektedir.

Bu çerçevede, bildirim konusu işlemin pazarda koordinasyona elverişli bir yapı meydana getirip getirmeyeceğinin değerlendirilmesi gerekmektedir. İşlem sonrasında Aygaz'ın pazar payı %4,51 oranında artacak olmakla birlikte, Total'in pazarda gerileyecek olması dışında pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin pazardaki görece konumları değişmeyecektir. Bir başka deyişle, işlem pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin pazar paylarını birbirine yakınlaştırmayacak, aksine pazar lideri olan Aygaz'ın konumunu güçlendirecektir.

Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı üzere, işlemin gerçekleştiği tüplü LPG pazarı daralan bir pazar niteliği taşımaktadır. Daralan pazarlarda rekabet daha yoğundur ve atıl kalan kapasiteyi minimize etmek için teşebbüsler mevcut pazar paylarını koruma ve daralan pazardan pay alma gayesiyle hareket ederler. Tüplü LPG pazarında teşebbüslerin sıklıkla fiyat indirimlerine, kampanyalara ve promosyon uygulamalarına başvurması bu durumun göstergesi niteliğindedir.

İşlem sonrasında pazarda teşebbüsler arası koordinasyona uygun bir yapı olup olmayacağının en önemli göstergelerinden biri pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin geçmiş davranışlarıdır. Teşebbüslerin geçmişte böyle bir koordinasyon içinde olduklarının tespit edilmiş olmasının, pazarda yaşanan yoğunlaşma sonrasında birlikte hâkim durumun ortaya çıkma olasılığını kuvvetlendirdiği kabul edilmektedir.

11-41/873-274

Geçmiş tarihli Rekabet Kurulu kararları bu gözle incelendiğinde, 1998 yılında alınan Adıyaman LPG kararı¹⁸ dışında, teşebbüsler arasında bir koordinasyon olduğunu tespit eden bir karar bulunmadığı görülmektedir. Aksine, Aygaz'ın eylemlerinin diğer dağıtım şirketlerinin şikâyetlerine konu olduğu, ancak Kurul tarafından bir ihlal tespiti yapılmadığı anlaşılmıştır¹⁹. Demirören Grubu şirketleri tarafından Aygaz'ın kampanya uygulamalarının şikâyet edildiği söz konusu kararda LPG'nin tüketici gözünde homojen bir ürün olması nedeniyle dağıtım şirketlerinin mecburen fiyat rekabetine girdikleri tespiti yer almaktadır. Adıyaman LPG kararının güncelliğini yitirmiş olması ve pazardaki teşebbüsler arasında koordinasyon bulunduğu ilişkin başka bir tespit olmaması nedeniyle, işlem sonucunda koordinasyon olasılığının artacağına ilişkin bir öngöründe bulunmak mümkün değildir.

Bu açıklamalar çerçevesinde, bildirim konusu devralma işleminin pazarda birlikte hâkim duruma yol açmasının veya mevcut bir birlikte hâkim durumu güçlendirmesinin söz konusu olamayacağı değerlendirilmektedir.

G.3.3.3. Rakiplerin ve Teşebbüs Birliklerinin İşleme İlişkin Görüşleri

... tarafından, dosya konusu devralma işlemi sonrasında Aygaz Grubu'nun ulaşacağı bayi sayıları ile pazar paylarının hassasiyetle değerlendirilmesi gerektiği, bu çerçevede tüplü LPG pazarında faaliyet gösteren tüm şirketlerin pazar paylarına ve tedarik kanallarına ilişkin verilerin bir araya getirilmesi gerektiği ifade edilmektedir. Öte yandan yine ... tarafından, düzenli ve sürekli olarak daralmakta olan ilgili pazarda konsolidasyon sürecinin ticari olarak doğal karşılanması gerektiği de belirtilmektedir.

... tarafından dosya konusu devralma işlemine ilişkin olarak; işlem sonrasında Aygaz'ın pazar payının Türkiye genelinde rekabeti engelleyici sınıra dayanmış olacağı, ayrıca yerel bazda bakıldığında da 37 ilde tüplü LPG pazarının tek hâkiminin Aygaz olacağı ve dolayısıyla piyasadaki rekabetin olumsuz etkileneceği yönünde görüş bildirilmiştir.

Dosya konusu devralma işlemine ilişkin olarak ... tarafından; tüplü LPG pazarının koşulları dikkate alındığında tüplü LPG fiyatının alternatif enerji kaynakları olan doğalgaz ve elektrik fiyatlarına göre oldukça pahalı olması nedeniyle tüketici tercihlerinin değiştiği ve tüplü LPG pazarının uzun bir dönemden beri daralmaya devam ettiği, bu koşullarda dağıtım şirketlerinin dolum kapasitesi kullanım oranlarının her geçen gün düştüğü ve buna bağlı olarak birim maliyetlerinin arttığı, bunun yanında tüplü LPG bayilerinin perakende satışlarının düştüğü, hizmet ve emniyet önceliği olan tüplü LPG sektöründe bayilerin maliyetlerini aynı anda düşürmelerinin mümkün olmadığı ve ticari faaliyetlerini sürdürmelerinin zorlaştığı belirtilmektedir. Dolayısıyla bildirim konusu işlem sonrasında, zaten rakiplerine göre mevcut durumda yüksek pazar payına sahip olan Aygaz Grubu'nun pazar payını daha da artırarak, daralan pazarda ciddi sorunlar yaşayan dağıtıcı firmalara ve bayilere göre dengesiz bir rekabet gücüne sahip olabileceği ifade edilmektedir. ... tarafından vurgulanan son bir husus da, dosya konusu işlem sonrasında bazı illerde Aygaz Grubu'nun sahip olduğu pazar payının daha dengesiz bir yapıya ulaşacağı belirtilmektedir.

... tarafından, dosya konusu devralma işlemi sonrasında gerek ulusal gerek mahalli pazarlarda rekabetçi açıdan büyük değişiklikler beklenmediği ifade edilmiştir.

... tarafından, dosya konusu devralma işleminin rekabeti önemli ölçüde etkilemeyeceği ifade edilmiştir.

¹⁸ 26.11.1998 tarihli ve 93/750-159 sayılı karar (Danıştay'ın bozma kararı üzerine 25.10.2005 tarih ve 05-73/986-273 sayı ile yeniden alınmıştır). Kararda, Aygaz, Mogaz, Likitgaz, Milgaz, Milangaz, İpragaz ve Sihirgaz'ın Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği tespit edilmiştir.

¹⁹ 22.2.2007 tarihli ve 07-16/145-46 sayılı karar.

11-41/873-274

... tarafından, tüplü LPG sektörünün, elektrik ve doğalgazın yaygınlaşmasıyla ivme kaybettiği ve kaybetmeye de devam edeceği, dolayısıyla bu sektörde birleşme ve devralmalarla sıklıkla karşılaşılacağı, bu nedenle dosya konusu devralma işleminin bir sakınca doğurmayacağı ifade edilmiştir.

790 ... tarafından, tüplü LPG sektörünün daralmakta olduğu, Aygaz Grubu şirketlerinin pazar paylarının düşük olduğu bölgelerde fiyat indirimleri uygulayarak mahalli şirketleri pazar dışına itmeye çalışırken satış potansiyellerinin yüksek olduğu bölgelerde yüksek karlar elde ettikleri, daralan pazara rağmen Aygaz Grubu şirketlerinin bazı bölgelerde paylarını artırdığı, dosya konusu işlem sonrasında ise grup şirketleri tarafından yapmak istemedikleri uygulamaları Totalgaz aracılığıyla yapacakları ve yerel şirketlerin pazarlarına girmesini engelleyecekleri ifade edilmiştir.

800 ... tarafından; yerel pazarlardaki durumun ulusal pazardan çok farklı olmadığı ve Aygaz Grubu'nun lider konumda olduğu, bununla birlikte söz konusu şirketin faaliyet gösterdiği yerel pazar bakımından bildirim konusu işlem sonrasında hakim durum oluşmayacağı gibi rekabeti engelleyici bir yapı da oluşmayacağı ifade edilmiştir.

... tarafından, bildirim konusu işlemin, yerel çapta faaliyet gösteren firmalara olan etkisinin özellikle göz önünde bulundurulması gerektiği ifade edilmiştir.

... tarafından, daralan bir pazar yapısına sahip olan tüplü LPG pazarında faaliyet gösteren dağıtıcı firmalar tarafından mevcut tesislerin kullanımını ve istihdam yoğunluğunu koruyabilmek adına çeşitli önlemlerin alınması ve çözüm yolları aranmasının, ticari hayatın olağan akışı içinde olduğu, her yıl çok sayıda firmanın tüplü LPG pazarına girdiği ve Totalgaz'ın sahip olduğu pazar payının da düşük olduğu dikkate alındığında, dosya konusu işlem sonrasında gerek ulusal gerek yerel pazarlar bakımından rekabetin önemli ölçüde etkilenmeyeceği ifade edilmiştir.

810 ... tarafından, Totalgaz'ın sahip olduğu pazar payının düşük olması sebebiyle, dosya konusu işlem sonrasında diğer dağıtım şirketlerinin rekabet gücünün etkilemeyeceği, ayrıca işlemin Aygaz Grubu'nun verdiği hizmet bakımından gelişim sağlanacağı ifade edilmiştir.

... tarafından, Aygaz Grubu'nun, dosya konusu işlem öncesinde de hâkim durumda olduğu bölgelerin olduğu, ancak hakim durumdan daha önce dağıtıcılar arasında imzalanan bayilerin devri sözleşmesinin yasak kapsamına girip girmediğinin araştırılması gerektiği belirtilmiştir.

820 ... tarafından, Aygaz Grubu'nun LPG sektöründe en büyük tedarik kuruluşu olmasının ve Türkiye'de LPG üretimi yapan tek kuruluş olan TÜPRAŞ ile ortaklık ilişkisi içinde olmasının ciddi kuşku yarattığı, bu devralma ile Aygaz'ın pazar payının rekabeti engelleyici sınıra dayanacağı, bunun yanında ülke nüfusunun yarısının yaşadığı büyük iller dahil olmak üzere 22 ilde toplam pazar payının % 50'nin üzerine çıkacağı, dolayısıyla bu işlemin küçük ölçekli dağıtıcı firmaların ve tüketicilere doğrudan hizmet veren bayilerin rekabet gücünü kıracağı ve bu firmaların birçoğunun piyasa dışında kalacağı, sonuç itibarıyla işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesine aykırı olduğu ve LPG sektöründe tekelleşme yaratacağı ifade edilmiştir.

830 Rakiplerin ve bazı teşebbüs birliklerinin işlemlerle ilgili olarak Kurumumuza gönderdikleri görüşlerde öne çıkan unsurun, işlemlerle birlikte gerek Türkiye genelinde gerek iller bazında oluşacak pazar payının büyüklüğü olduğu görülmektedir. Bununla birlikte pek çok görüşte daralan pazar yapısına vurgu yapılmış ve bu süreçte konsolidasyonun kaçınılmaz olduğu belirtilmiştir. Görüşler bakımından dikkat çekici bir husus da pazarda faaliyet gösteren

11-41/873-274

yüksek satış hacmine sahip teşebbüslerin işlemin rekabetçi sakıncalar doğurabileceği yönünde görüş bildirmesine karşın yerel düzeyde faaliyet gösteren teşebbüslerin yoğunlaşmada yaşanacak artışın sınırlı olmasına da vurgu yaparak, işlemin pazardaki mevcut rekabetçi koşulları değiştirmeyeceğini ifade etmeleridir.

G.4. Genel Değerlendirme

840 Yukarıda ayrıntılı olarak incelendiği üzere, 2010/4 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi bir devralma olan bildirim konusu işlemin Kanun'un 7. maddesi kapsamında değerlendirilmesi sonucunda; işlemin tek başına ya da birlikte hakim durum yaratacak veya mevcut bir birlikte hakimiyeti güçlendirecek ve böylece ilgili pazardaki rekabeti önemli ölçüde azaltacak bir işlem olmadığı ve işleme izin verilmesinde bir sakınca bulunmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

H. SONUÇ

850 Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 2010/4 sayılı "Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılmasının veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesinin ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle işleme izin verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.